

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/521/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5712214602
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 12. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Amália Paulerová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2013:5712214602.3

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd, v právnej veci navrhovateľa - POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, v zastúpení - Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporcovi - Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti SR, Župné nám. 13, Bratislava, o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy, na základe odvolania navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Martin č.k. 8C/225/2012-53 zo dňa 8.8.2013 takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu **z r u š u j e a v r a c i a** vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd v horeuvedenej veci konanie zastavil. Postupoval tak podľa § 7 ods. 1, 3, § 8 Občianskeho súdneho poriadku aplikáciou ustanovenia § 103 a 104 ods. 1 O.s.p.

Navrhovateľ v konaní uplatňuje nárok na náhradu majetkovej škody v sume 125 eur a nemajetkovej ujmy v sume 612,21 eur, ktorá mala vzniknúť nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Martin, pretože tento v exekučnom konaní vedenom pre pohľadávku navrhovateľa vzniklej neplnením záväzku plynúcim zo zmluvy o úvere č. 609700041 dlžníka (povinný Martin Sitár) nesprávne aplikoval ustanovenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, keď nerozhodol o žiadosti o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Podmienky uplatňovania nárokov zo zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom štátneho orgánu, alebo iného orgánu verejnej moci upravuje zákon č. 514/2003 o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej funkcie a o zmene niektorých zákonov. Okresný súd poukazuje na ustanovenie § 15 a 16 označeného právneho predpisu, podľa ktorých je potrebné nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku s príslušným orgánom podľa § 4 a § 11 právneho predpisu. Predbežné prerokovanie nároku je zákonom stanovená podmienka, ktorá musí byť splnená, aby nárok mohol byť prejednaný v konaní pred súdom. V prípade, že táto podmienka konania nie je splnená, nie je založená právomoc súdu vec prejednať a rozhodnúť. Príslušným orgánom na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánom verejnej moci (§ 4 ods. 1 písm. a/ bod 1 Zákona č. 514/2003 Z.z., aplikáciou § 3 ods. 1 právneho predpisu) je Ministerstvo spravodlivosti SR.

Navrhovateľ vo svojom podaní zo dňa 21.9.2012, ani v následných podaniach, ktorými reagoval na jednotlivé opakované výzvy súdu, nepredložil kópiu žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody s príslušným orgánom, ktorým je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Doloženie žiadosti o predbežné prerokovanie nároku je potrebné preto, aby súd vedel vyhodnotiť, či nárok uplatňovaný v konaní pred Ministerstvom spravodlivosti SR, a následne uplatnený v konaní pred súdom je totožný a vyvodzovaný z rovnakých skutkových okolností. Súd zvýraznil, že za predbežne prerokovaný možno považovať len taký nárok, ktorý, čo sa týka argumentácie, dôvodov a uplatňovanej výšky, je totožný s nárokom uplatňovaným v konaní pred súdom. V posudzovanej veci ide o tzv. „delenú

právomoc“, je preto potrebná kópia žiadosti podľa § 15 a 16 Zákona č. 514/2003 Z.z.. V jednotlivých spisoch na ktoré navrhovateľ vo svojich podaniach odkazuje, sa žiadosť o predbežné prerokovanie uplatňovaného nároku nenachádza. Navrhovateľ doložil súdu len sprievodný list opatrený prezenčnou pečiatkou Ministerstva spravodlivosti, z ktorého vyplynulo, že každá jednotlivá žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pozostáva zo šiestich strán a jej prílohou je plnomocenstvo. Súčasťou tohto sprievodného listu bol aj zoznam žiadostí o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ktorý pozostával zo 197 strán. Navrhovateľ nedoložil súdu kópiu podanej žiadosti, súd nemôže preskúmať, či sa voči Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky domáha toho istého nároku, čo sa týka argumentácie, dôvodov, skutkového stavu a uplatňovanej výšky ako žalobou uplatnenou na súde v predmetnom konaní, nemôže teda preskúmať, či vznikla právomoc súdu na prejednanie sporu. V súdenom prípade ide o sporové konanie, v ktorom dôkazné bremeno zaťažuje prioritne navrhovateľa, preto bolo jeho povinnosťou preukázať predbežné prerokovanie nároku ako základnej procesnej podmienky konania, ktorou je právomoc súdu na konanie a rozhodovanie. Túto povinnosť nemožno prenášať na odporcu, nakoľko dôkazné bremeno je na navrhovateľovi.

Okresný súd súhrnom uvádzaných skutočností konštatoval nedostatok svojej právomoci, čo zakladá neodstrániteľný nedostatok podmienok konania a z tohto dôvodu konanie podľa § 104 ods. 1 O.s.p. zastavil.

O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na ich náhradu, pretože konanie bolo zastavené.

Proti uzneseniu okresného súdu v zákonnej lehote podal odvolanie navrhovateľ. Domáhal sa zrušenia rozhodnutia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odvolateľ namietal záver súdu o tom, že pred podaním návrhu nepodal na príslušnom orgáne žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody (ktorú si uplatňuje v tomto konaní) a namietal zároveň i následné právny záver súdu, že nemá právomoc v tejto veci konať. Ide o skutkové zistenia a právne závery podľa názoru odvolateľa nesprávne. Okolnosť, že podal na Ministerstvo spravodlivosti žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, preukázal tým, že predložil súdu zoznam jednotlivých žiadostí, ktoré Ministerstvo spravodlivosti potvrdilo. Viackrát označil dôkaz, ktorý žiada v konaní vykonať - oboznámiť sa s príslušným spisom MS SR k jemu podanej žiadosti o predbežné prerokovanie. Súd však tento dôkaz vôbec nevykonal, dôkazný návrh celkom ignoroval bez kvalifikovaného odôvodnenia. Prvostupňový súd tak bez skutočného zistenia dospel k záveru, že žiadosť o predbežné prerokovanie v konkrétnej veci nebola podaná a to napriek tomu, že on - odvolateľ jednak predložil dôkaz preukazujúci danú skutočnosť, jednak označil ďalší dôkaz, ktorý danú skutočnosť potvrdzuje. K danému záveru prvostupňový súd nedospel s určitosťou, ale len na základe pochybnosti o tejto skutočnosti, ktorú si zároveň sám založil. Uvedenú skutočnosť tak nemal preukázanú, zistenú, ale len o nej pochyboval. Tvrdil ďalej, že k naplneniu pojmu predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody dôjde už samotným podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, v danom prípade žiadosť bola jednoznačne podaná, čo potvrdzuje odporca i v obsahu svojich vyjadrení.

Odvolateľ zdôraznil, že v posudzovanej veci rozhodoval vylúčený sudca. Citoval obsahové znenie ust. § 15, § 14 ods. 1 a § 16 ods. 1 O.s.p. Na podporu svojho názoru upriamil pozornosť na právny názor, ktorý vyslovil Krajský súd v Trnave v rozhodnutí zo dňa 17.10.2012, sp. zn. 11Nc/46/2012-24 v právne a skutkovo zhodnej veci, pričom vylúčil všetkých sudcov Okresného súdu Dunajská Streda a vec prikázal na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Galanta, nešlo pritom o jedno rozhodnutie, ale obdobne rozhodol v ďalších 50-tich veciach.

Rozhodovanie veci zákonným sudcom (aj súdom) je základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu. Základné právo na prejednanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa článku 36 ods. 1 listiny (a článku 46 ods. 1 Ústavy SR) je v Občianskom súdnom konaní zabezpečené vylúčením sudcu z jej ďalšieho prejednávania a rozhodnutia pre jeho zaujatosť (§ 12 až 16 O.s.p. poukaz na I ÚS 27/98). Pokiaľ krajský súd v posudzovanej veci nevzhladol v označených skutočnostiach dôvod na vylúčenie sudcu, nič nemení na tom, že v očiach navrhovateľa a objektívne v očiach verejnosti nemožno tohto sudcu považovať za nestranného.

Za takýchto okolností a s vedomím, že: názor krajského súdu vo veci nestrannosti pre rozpor s rozhodovacou praxou iných krajských súdov, ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu, neobstojí; že on (odvolateľ) podal ústavnú sťažnosť pre porušovanie jeho práva na nestranný súd, ktorej výsledkom bude zrušenie rozhodnutia krajského súdu; nebolo a nie je prípustné, aby konanie pokračovalo ústnym pojednávaním v ktorom vykonával úkony a rozhodoval vylúčený sudca,- v konaní preto bolo možné uskutočniť len také úkony, ktoré nepripúšťajú odklad. Ústne pojednávanie vo veci odklad nepripúšťalo a nebolo neodkladným úkonom za danej procesnej situácie.

Konečné (meritórne) rozhodnutie vo veci súdom (vylúčeným sudcom) neprichádzalo v čase jeho vydania do úvahy aj preto, že súd v rovnakom rozhodnutí rozhodol aj o zamietnutí návrhu navrhovateľa na prerušenie konania podľa ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. proti ktorému legálne pripustil odvolanie. Preto navrhovateľ podával proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania odvolanie, pričom v čase podania odvolania o zamietnutí žaloby nebolo právoplatne rozhodnuté o zamietnutí návrhu na prerušenie konania. Dôsledok správania sa súdu, kedy predbehol vydaním meritórneho rozhodnutia účinky právoplatného rozhodnutia o prerušení konania z dôvodu rozhodovania o otázke nestrannosti sudcu, zakladajú porušenie práva navrhovateľa na súdnu ochranu. Osobitne mária jeho možnosť konať pred súdom. Meritórne rozhodnutie súdu je prinajmenšom predčasné.

Navrhovateľ - odvolateľ vytýkal súdu ďalej, že nesprávne aplikoval ust. § 101 ods. 2 O.s.p., viedol pojednávanie, na ktorom za neprítomnosti navrhovateľa meritórne rozhodol. Ignoroval jeho žiadosť o zrušenie (odročenie) nariadeného pojednávania z dôležitého dôvodu napriek tomu, že on v žiadosti zdôrazňoval, že trvá na osobnej účasti právneho zástupcu na pojednávaní, avšak na takom, ktoré bude vedené nestranným sudcom na nestrannom súde.

Napokon nemal možnosť sa vyjadriť k tvrdeniam odporcu, z ktorých súd pri svojom rozhodovaní vychádzal a zachytil ich aj v odôvodnení svojho rozhodnutia, nemal možnosť sa vyjadriť ani k dôkazom, ktoré súd vykonal a založil na nich svoje rozhodnutie. Za takejto procesnej situácie došlo k degradácii zásady kontradiktórnosti, k porušeniu práva navrhovateľa na súdnu ochranu ako aj k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom. Odvolateľ v tejto súvislosti zvýraznil právo na kontradiktórne konanie, v ktorom strany musia mať možnosť nielen predložiť dôkazy nevyhnutné na podporu úspešnosti svojej žaloby, ale zároveň sa oboznámiť so všetkými predloženými dôkazmi alebo stanoviskami a vyjadriť sa k nim s cieľom ovplyvniť súdne rozhodnutie. On - odvolateľ ako strana konania nebol oboznámený s obsahom dôkazov a prednesov a nemal možnosť sa k týmto dôkazom a prednesom vyjadriť a nemal možnosť sám navrhnuť dôkazy na podporu svojich tvrdení.

V súvislosti s rozhodnutím o trovách konania poukázal odvolateľ na to, že odporca použil na dopravu neprimeraný dopravný prostriedok, náklady nie sú nevyhnutné a účelne vynaložené. Použitie motorového vozidla s enormnou spotrebou pohonných látok je neadekvátne a neúspešný účastník by za žiadnych okolností nemal znášať náklady, ktoré nemožno predpokladať.

Odporca písomné vyjadrenie k odvolaniu navrhovateľa nepredložil.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 10 ods.1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie podal účastník (§ 201 prvá veta O.s.p.) v zákonom stanovenej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.), preskúmal vec v rozsahu danom v ustanovení § 212 ods. 1 O.s.p. a aplikáciou postupu podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie.

Odvolací súd sa nezaoberal (podstatnou) časťou odvolacej argumentácie navrhovateľa, nekorešpondujúcou obsahom napadnutého rozhodnutia. V tejto súvislosti krajský súd zvýrazňuje svoju viazanosť odvolacími dôvodmi (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a zodpovednosť navrhovateľa za obsahové vymedzenie svojho odvolania. Zároveň nie je možné zaoberať sa prieskumom procesných situácií namietaných odvolateľom, ku ktorým v konaní pred súdom prvého stupňa ani nedošlo. V tomto kontexte sú všetky odvolacie argumenty o porušení práva na kontradiktórne konanie súdom, resp. odňatie možnosti konať pred súdom v dôsledku ignorácie žiadosti o odročenie nariadenia pojednávania, zamietnutia návrhu na prerušenie konania, vydania meritórneho rozhodnutia v neprítomnosti právneho zástupcu navrhovateľa, odňatia možnosti reagovať na prednesy, tvrdenia protistrany, navrhovať dôkazy a účelnosti trov konania,- „ bezpredmetné“.

Neopodstatnená je aj námietka o rozhodovaní veci vylúčeným sudcom. V súdnej veci žiadne rozhodnutie krajského súdu o námietke zaujatosti (ako to uvádza odvolateľ) voči zákonnej sudkyňi neexistuje a subjektívny pocit odvolateľa nie je v tomto smere určujúci. Podstatné skutočnosti odôvodňujúce irelevanciu tvrdenia o konaní „vylúčeného sudcu“ sú jednak výslovné vylúčenie podania námietky zaujatosti samotným navrhovateľom (na č.l. 15 spisu) a zároveň vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá sa vo veci necítila byť zaujatá (na č.l. 35 spisu). Nadväzne v tomto štádiu nie je daný právny dôvod na posudzovanie nezaujatosti konajúceho sudcu nadriadeným súdom.

Odvolateľ poukazuje aj na niektoré rozhodnutia Krajských súdov v Trnave, Nitre a Prešove o vylúčení všetkých sudcov konajúceho/okresného súdu, v tejto súvislosti je potrebné upriamiť pozornosť tak na skutočnosť, že tieto rozhodnutia nie sú v predmetnej veci záväzné (§ 135, § 226 O.s.p.), ako aj na rozhodovaciu prax Krajských súdov v Banskej Bystrici, Trenčíne, Košiciach, Bratislave, (ktoré zhodne

ako konajúci odvolací súd nevideli dôvod pre vylúčenie sudcu v okolnosti, že predmetom konania je nesprávny úradný postup súdu, na ktorom sudca vykonáva funkciu) a predovšetkým na aktuálnu aplikačnú prax Najvyššieho súdu SR, ktorá sa pri zohľadnení teórie zdania v prevažujúcej miere prikláňa k záveru o povinnosti sudcu v každej veci zachovať vecný profesionálny prístup, pričom samotná skutočnosť, že predmetom konania je údajný nesprávny úradný postup súdu, na ktorom sudca vykonáva funkciu, nezakladá pomer sudcu k veci, teda nie je daný dôvod pre jeho vylúčenie. Osobitosť vzťahu sudcu k štátu umožňuje sudcovi konať a rozhodovať nezávisle a nezaujato vo všetkých veciach, teda aj vo veciach týkajúcich sa štátu, s ktorým tento vzťah po dobu výkonu sudcovskej funkcie má, ako aj vo veciach týkajúcich sa súdu, na ktorom aktuálne vykonáva svoju funkciu (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Nc 54/2012, resp. 1Nc 16/2012).

Zároveň platí, že procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho znamenať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy a procesné úkony a rozhodovať podľa nich (rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. IV. ÚS 329/2004). Súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie totiž nie je záväzok súdu rozhodovať v súlade so skutkovými a právnymi názormi účastníka konania.

Problematickým sa javí vymedzenie procesného stavu, ktorý vzal okresný súd za základ aktuálne posudzovaného rozhodnutia. Z obsahu odôvodnenia je možné (opodstatnene) nadobudnúť dojem, že nepreukázanie predbežného prerokovania nároku je viac predpokladom/ domnienkou prvostupňového súdu, ako jeho jednoznačne ustáleným záverom.

Obdobne nie je zrejmé, ako sa vyporiadal s dôkaznou povinnosťou navrhovateľa; osobitne s možnosťou jej splnenia nielen predložením konkrétneho dôkazu, ale aj iba jeho (jednoduchým) označením. V tejto súvislosti odvolací súd zo všeobecného hľadiska uvádza, že je namieste vyžadovať od účastníka/ navrhovateľa predloženie dôkazu, ktorý je výsledkom jeho vlastnej činnosti, bol ním vytvorený a teda logicky musí byť v jeho dispozícii. Prenášanie dôkaznej povinnosti v takomto prípade na protistranu, napr. tým že predmetná písomnosť jej mala byť zaslaná, nie je opodstatnené. Najmä za situácie, že nie je preukázané prijatie konkrétne individualizovanej písomnosti (navyše v celom jej relevantnom rozsahu). Taktiež v prípade zastavenia konania pre nepreukázanie predbežného prerokovania nároku musí byť z odôvodnenia dotknutého rozhodnutia zrejmé, prečo okresný súd nepostúpil vec príslušnému orgánu. Na jednej strane totiž okresný súd uzavrel, že predbežné prerokovanie nároku ministerstvom je špecifickou podmienkou prebiehajúceho súdneho konania (súdne konaniu má predchádzať iné konanie), ale z konštatovania jeho nepreukázania nevyvodil aj (popri zastavení konania) subsidiárny výrok o postúpení veci.

Napokon úlohou okresného súdu bolo právne vyhodnotiť súvislosti vyplývajúce z ust. § 16 ods. 2 zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, v zmysle ktorého neodstránenie nedostatkov žiadosti o predbežné prerokovanie nároku nebráni poškodenému domáhať sa (za splnenia ostatných zákonných podmienok) uplatnenia nároku na všeobecnom súde. Osobitne, ak z vyjadrenia odporcu sa javí pravdepodobným, že návrh na predbežné prerokovanie žiadosti podaný bol, avšak len nemal všetky náležitosti.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu **n i e j e** odvolanie prípustné.